

- ❖ Karahanlılar, Doğu ve Batı Türkistan'da hüküm sürmüş olan ilk Müslüman Türk devletidir.

Karahanlıların Özellikleri:

- **Bilge Kül Kadir Han** tarafından kurulmuştur.
- **Orta Asya'da İslamiyet'i kabul eden ilk Türk devletidir.**
- Batı Türkistan'da kurulan bu devleti meydana getiren Türk boyları; Karluk, Yağma ve Çiğil'dir.

Püf dikkat!

- Karahanlılar, **yöneten ve yönetilenleri Türk olan ilk Türk – İslam devletidir.** Bu yüzden Karahanlılarda, Gazneli ve Selçuklulardaki gibi Arap – İran etkisi yoktur.

- Türklerin yoğun olarak yaşadığı bir coğrafyada kurulduğu için **resmi dilleri Türkçedir. Uygur alfabesini kullanmışlardır.**
- **Satuk Buğra Han** döneminde İslamiyet'i resmi din olarak kabul etmişlerdir (932).
- **İslamiyet'i devletin resmi dini olarak kabul eden ilk büyük Türk-İslam devleti Karahanlılar'dır.**
- Tamgaç Buğra Han zamanında **ilk Türk-İslam medresesi olan Semerkant Medresesini inşa etmişlerdir.**
- Dünya tarihinin **ilk burslu öğrencilik sistemini başlatmışlardır.**
- Karahanlılar sosyal devlet anlayışının bir göstergesi olarak ülke içerisinde; **ilk kervansaray (ribat) , hastaneleri ve medreseleri kurdular.**

Püf dikkat!

- **Ribatın kervansaraydan farkları:**
 - Güvenlik amaçlı kullanılırlar.
 - İslam dinini yayma merkezleridir.
 - Gazilerin sığınak/korunma merkezleridir.
 - Yol emniyeti sağlarlar.

- Karahanlılar döneminde **Türk – İslam Medeniyetinin temelleri atılmıştır.**
- Türk İslam devletlerinde **ilk düzenli posta teşkilatını kurmuşlardır.**
- Karahanlılar'da hükümdarlara devlet yönetiminde **Noyan denilen vezirler** yardım ederdi.

Püf bilgi:

- **Karahanlılar ilk Türk-İslam edebi eserlerini vermişlerdir.**

Bunlar;

- ✓ **Yusuf Has Hacib - Kutadgu Bilig** (Mutluluk Veren Bilgi)
- ✓ **Kaşgarlı Mahmut - Divan-ı Lügat-it Türk** (Türk Dilinin Sözlüğü - İlk Türkçe sözlüktür)
- ✓ **Ahmet Yesevi - Divan-ı Hikmet**
- ✓ **Edip Ahmet Yükeki - Atabetül Hakayık**

- **En parlak dönemlerini Yusuf Kadir Han zamanında yaşayan Karahanlılar** 1042 yılında Doğu ve Batı Karahanlılar şeklinde ikiye ayrıldılar.
- Bunlardan merkezi Kaşgar olan Doğu kanadı 1211'de Karahitaylar, merkezi Semerkant olan Batı kanadı ise 1212'de Harzemşahlar tarafından yıkılmıştır.